

Unitatea 12 - Biopolitica și eugenia - factori determinanți în guvernarea unei națiuni

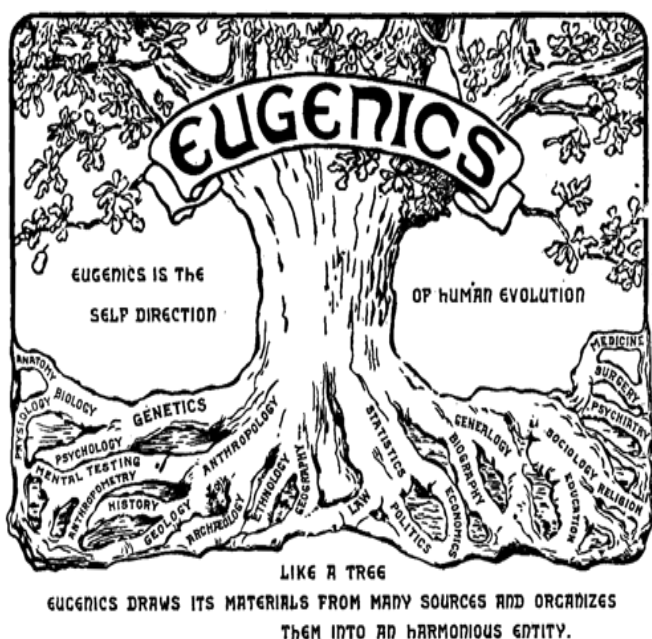
Universitatea de Medicină “GRIGORI T. POPA” (RO)

1. Informații pentru lectori

Descrierea temei

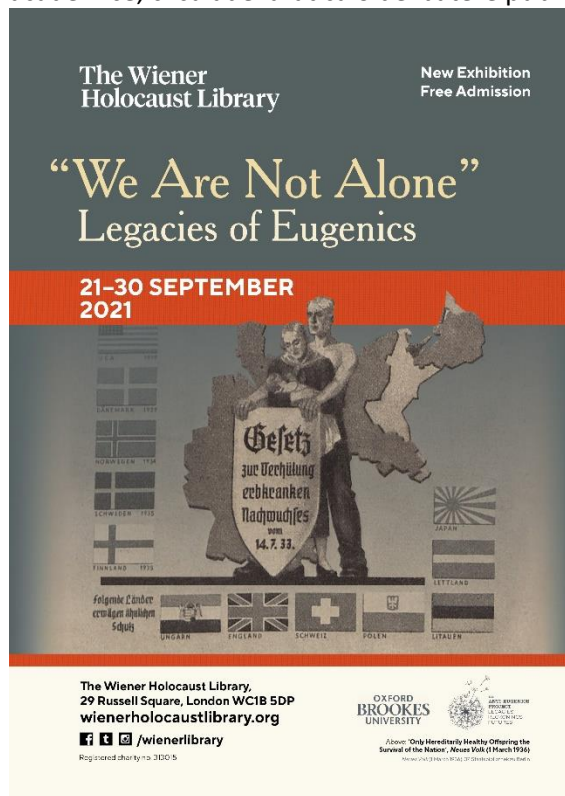
Logo de la a doua conferință internațională de eugenie, în 1921

Fotografie de expoziție scanată de Harry H. Laughlin, de la a doua expoziție internațională de eugenie care a avut loc între 22 septembrie și 22 octombrie 1921, în legătură cu cel de-al doilea Congres Internațional de Eugenie din cadrul Muzeului American de Istorie Naturală, New York (Baltimore: William & Wilkins Co., 1923).

“Una dintre faimoasele imagini eugenice este cea a unui copac folosit ca logo pentru al 2-lea Congres Internațional Eugenic și apoi pentru al 3-lea Congres Internațional de Eugenie. Deci, am crezut că în 1945 i-am învins pe naziști și apoi am tăiat copacul și eugenia a dispărut, tăind acel copac eugen. Dar ceea ce nu ne-am dat seama atunci este că ceea ce vedeți cu un copac este doar baldachinul și trunchiul. Dar ceea ce nu vezi sunt rădăcinile. Rădăcinile aceluia copac au rămas și au prosperat în ultimii 50 de ani. Și acum este timpul să tăiem rădăcinile eugeniei globale. Trebuie să săpăm mai adânc în istoriile noastre individuale, în istoriile noastre colective, trebuie să săpăm mai adânc în istoriile noastre pentru a demasca acele rădăcini care sunt mereu acolo, primesc hrană, primesc hrană din xenofobia oamenilor, primesc hrană din sexismul oamenilor, primesc hrană din rasismul oamenilor, primesc hrană de la state și politicieni care cred că pot crea o societate ierarhică conform căreia unii dintre noi suntem mai buni și mai îndreptățiți și privilegiați și

care merităm să avem acces la educație, sănătate, puteri politice iar altă parte nu e demnă, din cauza culorii pielii lor, sau pentru că s-au născut într-o altă parte a lumii, sau pentru că vorbesc cu un alt accent. Deci, trebuie să anulăm acest lucru cu fermitate și cu convingere, și nu doar ca parte a unei conversații academice, ci cu adevărat ca o dezbatere publică.” (interviu cu Prof. Marius Turda).

Afiș pentru expoziția "Nu suntem singuri. Patrimoniul global al eugeniei". Această expoziție face parte dintr-o serie de evenimente organizate la nivel mondial în perioada 27 septembrie-octombrie 2021, la exact o sută de ani de la cel de-al doilea Congres Internațional de Eugenie, la Muzeul de Istorie Naturală din New York (22 -28 septembrie 1921), considerat a fi un moment definitoriu și decisiv în expansiunea globală a eugeniei. Manifestările au loc sub numele generic "Dezmembrarea eugeniei: moșteniri, socoteli, viitor". Organizatorii sunt : Centrul pentru medicina umanistă – Universitatea Oxford Brookes ; Centrul de Istorie a Eugeniei și a Rasismului (CIER), afiliat Institutului de Istorie al Academiei Române, „George Barițiu”.

Istoria medicinei a arătat că anumite preocupări cu privire la problemele de sănătate au existat dintotdeauna, conceptualizate sau nu. Termenii medicali au fost asociați cu multe dintre aceste probleme din cele mai vechi timpuri, iar unii au fost înțeleși și generalizați mult mai târziu. Acesta este cazul atunci când vorbim de eugenie și biopolitică.

Ceea ce înțelegem prin aceste două concepte moderne poate fi identificat ca preocupare și activitate umană încă de pe vremuri. Ele variază în modul de abordare a acestora în funcție de tradițiile, credințele și schimbările sociale care au apărut în diferite societăți. De-a lungul secolelor, toate aceste elemente au dus la schimbări de atitudine și motivație în utilizarea eugeniei. Pentru oamenii secolului 21, vocabularul folosit și termenul de atitudine care nominalizează anumite grupuri de oameni sunt inacceptabile. De dragul autenticității și pentru a înțelege cum a evoluat gândirea specialiștilor și a oamenilor, în general, de la "punctul de bază" (când a apărut pentru prima dată teoria eugeniei), se vor folosi citate folosind termenii originali.

Această prelegere analizează impactul pe termen lung al biopoliticii și al eugeniei în contextul istoric și politic al secolului 20 și consecințele sale în Europa. Așa cum am menționat anterior, vom exemplifica cu elemente de la primii teoreticieni ai eugeniei, vom avea o imagine de ansamblu asupra perioadei dintre Primul Război Mondial și al Doilea Război Mondial, vom analiza ce s-a întâmplat în timpul războiului, după război și apoi vom adăuga câteva considerații despre prezent. În toate secțiunile prelegerii se va face referire la situația din diferite țări de pe glob, cu mai multe detalii despre situația din România. Având în vedere că studenții din proiectul nostru nu au informații directe despre situația reală dintr-o țară fost comunistă, am decis că mai multe exemple din evoluțiile pe care le cunoaștem atât de bine, ar fi de folos tuturor celor care vor recurge la obiectele de învățare pe care le-am creat.

În același timp, a avea aceste exemple poate stimula dialogul dintre participanții prezenți la proiect și poate stimula viitorii utilizatori din alte țări ex-comuniste să-și creeze obiectele de învățare pe această temă, să reflecte asupra propriei experiențe.

Prelegerea este împărțită în patru secțiuni. Prima secțiune definește conceptul de biopolitică și prezintă informații istorice semnificative pentru a oferi un context pentru evoluția principalelor ideologii europene ale secolului 20. O analiză va fi făcută a modului în care impactul lor, combinat cu restructurarea hărții României și necesitatea relansării guvernării sale după primul război mondial, a cedat loc unor ideologii discutabile. Analiza continuă cu explicarea modalităților în care domeniul medicinei a fost implicat în biopolitică, la nivel internațional și în România.

Cea de-a doua secțiune se concentrează pe sterilizarea eugenică cu exemple din diferite culturi din întreaga lume și România. Apoi detaliază "de ce", "cum" și "pe cine" a fost pusă în aplicare această procedură. După un scurt context istoric, secțiunea se concentrează asupra minorităților vizate și oferă câteva fragmente din presa scrisă din acea vreme, în care sterilizarea eugenică a fost scuzată. Primul obiect de învățare, un video dintr-un interviu cu Prof. Marius Turda, istoric, cercetător și profesor de bio-medicină la Universitatea Oxford Brookes și directorul unui centru umanist, va fi utilizat în această secțiune. El oferă câteva elemente istorice în ceea ce privește eugenia și sterilizarea eugenică în secolul 20, peste tot în lume.

Cea de-a treia secțiune analizează rolul femeilor în societatea românească din diferite perioade de timp, în conformitate cu sistemul politic. După examinarea semnificației maternității în politică, această secțiune se concentrează asupra modului în care femeile au fost manipulate și folosite ca bovine "pentru binele mai presus" al națiunii.

Cea de-a patra secțiune este dedicată studiului de caz care reflectă decretul românesc adoptat în '66 privind legile avortului și impactul acestuia. După ce explică modul în care socialismul a încercat anterior să folosească femeile ca forță de muncă, această secțiune analizează impactul legalizării și interzicerii avortului în România, ridicând multe întrebări bioetice pe parcurs și efectul dramatic asupra femeilor și familiilor lor. Obiectele de învățare pentru această parte sunt două lecturi: una de la Lisa Feldman Barrett și una de la Steven Levitt – Stephen J. Dubner, prezentând puncte de vedere despre situația românească și asemănările cu SUA, și un videoclip în care profesorul Marius Turda, istoric, cercetător și profesor de bio-medicină la Universitatea Oxford Brookes și directorul unui centru umanist, comentează cu privire la situații similare din alte țări în prezent, răspunzând la următoarea întrebare: „Printre altele, România comunistă este cunoscută pentru acest așa-numit decret 770, care a făcut din avort o crimă. Există documente europene sau internaționale care se aliniază cu acest decret și cum le-a afectat acest lucru?”

Prelegerea conține multe referiri la exemple trecute și prezente care subliniază aspectele majore cu privire la modul în care eugenia a fost practică în întreaga lume. Politica (adică și convingerile politice) a intervenit întotdeauna în utilizarea eugeniei, chiar și atunci când nu a existat niciun termen care să descrie fenomenul. Ceea ce este esențial pentru elevi este să știe cât mai multe despre practicile eugenice în timp,

unele evidente, dar multe "camuflete". Este bine cunoscut faptul că personalul medical a jucat întotdeauna un rol important în aplicarea metodelor eugeniste, de aceea este foarte important ca elevii să înțeleagă aspectele morale ale eugeniei pentru a lua o decizie informată și etică dacă situația o cere.

Istoria geneticii și a genomicii contemporane ne învață că știința se dezvoltă cu o mare viteză și multe lucruri care sunau ca science-fiction sunt o realitate acum. Ceea ce contează cu adevărat este cum să folosim toate aceste descoperiri științifice într-un mod universal considerat etic.

Biopolitica are multe reprezentări pe parcursul întregului secol 20, eugenia și rasismul au fost o sursă pentru fascism, nazism, comunism, ideologiile lor susținând că ar putea crea societățile perfecte cu "bărbatul nou" și "femeia nouă". Acum știm cât de inumane și lipsite de etică au fost toate aceste abordări în biopolitică, inginerie socială și reproducere. Este esențial ca studenții la medicină, personalul medical, în general, să afle unde "să tragă linia dintre ceea ce este realizabil, ceea ce este dictat politic și ceea ce se dorește". (Prof. Marius Turda)

Așa cum am menționat mai devreme, această unitate invită studenții nu numai să se familiarizeze cu diverse evoluții istorice ale eugeniei, ci și să reflecteze asupra a ceea ce înseamnă eugenia pentru societățile și oamenii contemporani. După cum știm, societatea contemporană a moștenit, dar a și dezvoltat, subiecte delicate, unele foarte vechi și încă foarte prezente în viața noastră. Specialiști din mai multe instituții din Europa și SUA au participat la un proiect de cercetare care studiază fenomenul menționat mai sus. Obiectele de învățare legate de o expoziție, legată de această cercetare, organizată la București, vor adăuga claritate în ceea ce privește manifestările eugenice și biopolitice din zilele noastre.

Este important de menționat că atât în această prelegere, cât și în unele dintre lecturile recomandate, vor apărea mai mulți termeni, cum ar fi "zădărnici" și "pătate", "barbari", "persoane foarte civilizate", care nu mai sunt considerate adecvate pentru a fi utilizate în practica medicală sau în orice context social. Ele sunt folosite – cu moderație – în această prelegere pentru a rămâne fideli conținutului istoric al prelegerii. În acest sens, nu numai că vor fi evidențiate dezvoltarea ideilor și practicilor privind eugenia, ci și schimbările în modul în care discutăm aceste idei și practici.

Obiective de învățare

Toate obiectivele de învățare trebuie să fie exprimate în legătură cu ceea ce elevul va putea face după finalizarea activităților pe care le conține orice unitate de învățare. În principiu, activitățile educaționale pe care se concentrează activitățile educaționale sunt cunoștințele, abilitățile și/sau atitudinea pe care elevii le dobândesc din procesul educațional respectiv. Este important să se creeze instrumente măsurabile care să evalueze dacă și cum au fost atinse elementele de mai sus. Subiectul acestei unități, eugenia și biopolitica, "favorizează" cunoașterea și atitudinea în ceea ce privește obiectivele de învățare. De aceea, se va pune un accent semnificativ pe domeniile cognitive și afective. Definirea, recunoașterea, identificarea, discutarea, evaluarea, compararea, argumentarea, judecarea, precizarea, alegerea sunt câteva dintre elementele importante pentru a descrie obiectivele de învățare ale acestei unități.

Cunoștințe privind obiectivele de învățare:

- Introducerea elevilor la conceptul de eugenie și biopolitică, prin definirea și identificarea diferitelor cazuri în timp și poziție geografică.
- Familiarizarea elevilor cu conceptualizarea eugeniei, exemplificând cu materiale de la autori din trecut și din prezent.

-
- Prezentarea istoriei și motivației atitudinilor eugenice de-a lungul secolelor în diferite culturi, din cele mai vechi timpuri până în prezent.
  - Familiarizarea elevilor cu diferențele dintre motivația care a condus la acest proces și varietatea de metode utilizate pentru a obține rezultatele dorite, de-a lungul secolelor, sub diferite forme de guvernare.
  - Prezentarea unora dintre ideologiile secolului XX din întreaga lume și consecințelor în ceea ce privește eugenia.
  - Introducerea elevilor la sterilizarea eugenică implementată ca o practică raționalizată și rezultatul acesteia.

Obiective de învățare legate de atitudine și competență:

- Creșterea gradului de conștientizare al studenților cu privire la luarea deciziilor în probleme de etică medicală, pentru ca aceștia să evite să devină instrumente neinformate
- Prezența studenților liniile bioetice pe care un medic poate fi obligat să le traverseze, având în vedere contextul social potrivit și consecința care urmează.
- Prezența cursanților rezultatul negării unui drept universal al omului, permițându-le astfel "să tragă linia dintre măsuri rezonabile și acte excesive" (interviu cu prof. Marius Turda), atunci când se vorbește despre sănătatea unei țări.
- Motivarea elevilor să devină parte a unui sistem al cărui rol este "de a educa și discuta aceste lucruri în mod public, astfel încât tinerii să poată fi informați și să poată lua decizii mai bune cu privire la modul în care aceste idei și practici le influențează viața" (din declarația publică făcută de prof. Marius Turda în calitate de curator, înainte de deschiderea..."«Nu suntem singuri»: Patrimoniul global al eugeniei..."
- Motivarea studenților să includă istorici, asistenți sociali și politicieni în dezbaterile despre eugenie și consecințele sale viitoare
- Stimularea reflecțiilor asupra semnificației eugeniei în ziua de azi știind că impactul manifestărilor anterioare ale eugeniei continuă să reprezinte o problemă foarte sensibilă și emoțională pentru mulți oameni, nu numai pentru că eugenia a fost o sursă de discriminare bazată pe rasă, clasă socială, gen, dizabilități, ci și pentru că noile manifestări ale acestor atitudini sunt din ce în ce mai frecvente
- Dezvoltarea competenței studenților de a distinge între ceea ce este etic și ceea ce nu este
- Dezvoltarea competenței studenților de a-și susține ideile în discuții, discursuri, dezbateri publice sau în fața diverselor autorități administrative sau politice.

2. Informții pentru studenți

2.2 Studiu de caz

Studiul de caz nu este doar o ilustrare a modului în care practicile eugenice din România comunistă au avut un puternic impact negativ asupra societății românești. Cele două lecturi selectate demonstrează că este și un fenomen studiat în zilele noastre de diverși specialiști care subliniază efectele pe termen lung ale acestui tip de legi și punctele de învățare pentru alte țări, (a se vedea comparația cu situația din SUA):

"În anii 1960, guvernul comunist al României a scos în afara legii majoritatea contracepției și avortului. Președintele, Nicolae Ceaușescu, a dorit să extindă populația pentru a deveni mai mult o putere economică și, prin urmare, o putere mondială. Această nouă lege a produs o creștere uriașă a nașterilor, mai mulți copii decât și-ar putea permite multe familii. În consecință, sute de mii de copii au fost trimiși să trăiască în orfelinate. Mulți au fost maltratați îngrozitor. Copiii care sunt cei mai relevanți pentru lecția noastră aici sunt cei ale căror nevoi sociale au rămas nesatisfăcute.

În unele orfelinate, bebelușii erau depozitați în rânduri de pătuțuri, cu puțină stimulare sau interacțiune socială. Asistentele sau îngrijitorii veneau să-i hrănească, să-i schimbe și să-i pună înapoi în pătuțuri. Cam atât. Nimeni nu i-a alintat pe acești copii. Nimeni nu s-a jucat cu ei. Nimeni nu a stat de vorbă cu ei sau nu le-a cântat, sau nici nu li s-a dat atenție. Au fost pur și simplu ignorați.

Ca o consecință a acestei neglijențe sociale, orfanii români au crescut cu deficiențe intelectuale. Au avut probleme în învățarea limbii. Au avut dificultăți în a se concentra și a rezista distragerilor, probabil pentru că nimeni nu le-a oferit atenție, astfel încât creierul lor nu a dezvoltat niciodată circuitul neuronal complet. De asemenea, au avut probleme în a se controla. Pe lângă problemele mentale și comportamentale ale copiilor, corpurile lor au fost nedezvoltate, cel mai probabil pentru că au crescut fără îngrijitori. Acest lucru a afectat creierul lor care nu a învățat să se organizeze în mod eficient. Creierul copiilor se adaptează la mediul său, și atunci când acest mediu lipsește, elemente-cheie pentru dezvoltarea corpului sănătos precum circuite critice ale creierului, pot fi nedezvoltate sau chiar înlăturate.

Aceste efecte ulterioare sunt în concordanță cu ceea ce știu oamenii de știință despre alți copii crescuți în condiții extrem de sărace din punct de vedere social. Creierul lor se dezvoltă mai mic decât în medie. Regiunile cheie ale creierului sunt și ele mai mici, iar zonele importante ale cortexului cerebral au mai puține conexiuni. Dacă astfel de copii sunt mutați în casele de plasament tradiționale în primii ani de viață, unele dintre aceste efecte sunt reversibile. Riscuri similare pot apărea pentru orice copii crescuți în instituții fără îngrijitori atenți și consecvenți, indiferent dacă aceste instituții sunt orfelinate, tabere de refugiați sau centre de detenție pentru imigranți.

Atunci când copiii sunt neglijați în mod constant, șansele sunt mari că aceștia vor suferi efecte rele în cele din urmă. Impactul s-ar putea să nu fie imediat și dramatic, ca în orfelinatele românești, dar poate fi treptat și subtil, deoarece circuitele importante nu sunt folosite și sunt tăiate constant. Această degradare se poate construi în timp ca o picurare lentă de la o conductă de apă care în cele din urmă crează o gaură prin plăcile de parchet. De exemplu, un creier mic, neglijat într-un mediu sărac din punct de vedere social, își poate crea circuite pentru a-și gestiona singur propriul buget al corpului, fără sprijinul social din partea îngrijitorilor și fără instrucțiunile de pe care le oferă aceștia prin acțiunile lor. Această circuitare atipică impune o povară pernicioasă asupra bugetului organismului care se acumulează de-a lungul anilor, crescând șansele unor probleme grave de sănătate mai târziu, cum ar fi bolile de inimă, diabetul și

tulburările de dispoziție, cum ar fi depresia, toate acestea având fundamente metabolice” Lisa Feldman Barrett, „Șapte lecții și jumătate despre creier” (Houghton Mifflin Harcourt, Boston / New York, 2020).

„În capitolul 4, numit «Unde s-au dus toți criminalii?», Levitt extinde corelația dintre crimă și avort discutate anterior în introducerea cărții. Începe cu un studiu de caz despre România. Când Nicolae Ceaușescu a devenit dictatorul comunist al României, a făcut avortul ilegal. Scopul a fost de a stimula populația României pentru a întări națiunea. Înainte de acel moment, rata avorturilor era ridicată în România, cu patru avorturi pentru fiecare naștere vie.

La un an de la interzicerea avortului, natalitatea din România s-a dublat. În general, acești copii născuți după interzicerea avortului au dus vieți deosebit de mizerabile, mai puțin de succes la școală și în forța de muncă decât copiii născuți înaintea lor. De asemenea, aveau șanse să devină infractori. Interdicția avortului a continuat până când Ceaușescu și-a pierdut controlul asupra României, când în 1989 a fost capturat și ucis de protestatari care în mare parte erau tinerii din România - cei care nu s-ar fi născut, dacă nu ar fi instaurat interdicția avortului.

Povestea avortului românesc este reversul poveștii crimei americane. Când criminalitatea a început să scadă drastic în SUA la începutul anilor 1990, experții au căutat o explicație pentru scădere. (...)

Folosirea poveștii României ca un caz invers a ceea ce s-a întâmplat în Statele Unite, îl ajută pe Levitt să accentueze această din urmă relație. Având în vedere că România a experimentat exact efectul opus – interzicerea avortului a dus la o creștere drastică a criminalității aproximativ o generație mai târziu – este clar că avortul este cu adevărat legat de criminalitate. De asemenea, acesta pictează o imagine înfiorătoare a tipurilor de criminalitate care ar fi putut fi văzute în mod similar în SUA dacă decizia lui Roe v. Wade ar fi fost luată invers, iar rata criminalității ar fi continuat să crească.” "Freakonomics: Un economist ticălos explorează fața nevăzută a lucrurilor" (2005), lucrare a universitarului american Steven Levitt și a jurnalistului de la The New York Time, Stephen J. Dubner

Sursă <https://www.gradesaver.com/freakonomics/study-guide/summary-chapter-4>

În observațiile următoare se propune să se răspundă unei obiecții care a fost ridicată în mod repetat împotriva posibilei adopții a oricărui sistem de eugenie, și anume că natura umană nu se amestecă niciodată în libertatea căsătoriei.

În răspunsul meu, voi continua cu presupunerea nerezonabilă, că atunci când subiectul eugeniei va fi bine înțeles și când obiectele sale înalte vor fi devenit în general apreciate, ele se vor întâlni cu o anumită recunoaștere atât din sensul religios al poporului, cât și din legile sale. Întrebarea care trebuie luată în considerare acum este: cât de departe s-au dovedit a fi eficiente restricțiile de căsătorie, când au fost sfințite de religia timpului, de cutumă și de lege? Fac apel de la critica fotoliului la fapte istorice. "Eseuri despre eugenie- Sir Francis Galton

Videoclipul cu un fragment din interviul cu prof. Marius Turda, istoric, cercetător și profesor de bio-medicină la Universitatea Oxford Brooks și directorul unui centru umanist, va face referire la situații similare Decretului 770 din România, în alte țări în prezent.

Țări care promovează politici nataliste foarte agresive, așa cum încerca România comunistă la acea vreme în anii '70 – avortul era considerat o crimă împotriva națiunii, o problemă pentru că reduce numărul copiilor născuți. Și asta s-a întâmplat cu consecințe oribile, nu numai pentru femei, ci și pentru societate în general, în România comunistă, se întâmplă să se extindă unele în Polonia de astăzi, unde, desigur, avortul este o problemă și este ilegal, cu excepția cazului în care, desigur, din motive medicale foarte grave, e necesar. S-a

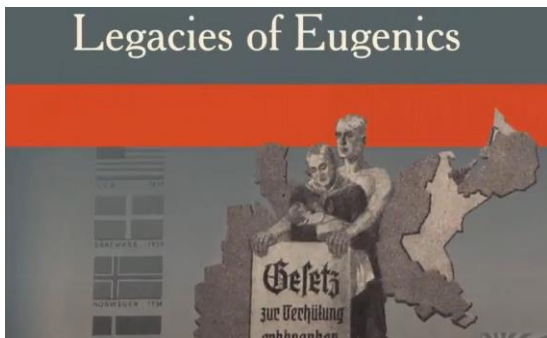
întâmplat în țările catolice, pe tot parcursul secolului 20, și ați putut vedea cât de dificil a fost pentru multe femei din țările catolice să aibă acces la avort, fie că a fost Spania, Portugalia sau Irlanda de Nord, care a decriminalizat recent avortul. Și, desigur, America Centrală și de Sud, unde avortul este încă considerat a fi, din mai multe motive, inclusiv religioase, un afront la adresa demnității umane. Aveți această retorică a natalismului care se contopește cu eugenia de-a lungul secolului 20, pentru că, desigur, eugenia a vrut și eugenistii au susținut nu numai prevenirea, sau posibilitatea de a preveni pe cei care au defecte ereditare de a avea urmași, dar au vrut, de asemenea, susținerea celor considerați superiori din punct de vedere al eredității, al statutului social și al realizării intelectuale. Voiau ca aceia să aibă mai mulți copii. Deci au existat o mulțime de politici eugenice pozitive implementate în numele eugeniei, inclusiv legile natalismului sau pro-natalismului care s-au îndepărtat din încurajarea oamenilor să aibă mai mulți copii, din oferirea de grijă mamelor, după naștere. Și aveți această tentă politică, s-a întâmplat în România comunistă, așa cum am menționat, se întâmplă chiar acum cu Ungaria lui Viktor Orbán, unde, desigur, Ungaria are în acest moment politici nataliste foarte agresive, orientate către familiile maghiare și tinerii maghiari, care are tente eugenice foarte serioase. Practic, dublează sau reproduce majoritatea argumentelor eugenice despre numeroasele familii, oameni demni, iar viitorul națiunii revine familiei. Practic, ceea ce spun ei, viitorul națiunii revine corpului feminin. Nu trebuie să uităm, eugenistii vorbesc despre reproducere, înmulțire, viitorul națiunii, dar ceea ce înseamnă de fapt este că trebuie să controlăm corpurile feminine, pentru că în cele din urmă în corpul feminin se plasează întregul viitor al rasei și al țării și al națiunii. Deci, deloc surprinzător, majoritatea victimelor acestor politici, fie că vorbim despre avort, fie că vorbim despre sterilizare, sunt femeile. Femeile sunt cele care au luptat întotdeauna în primul rând pentru practici și politici eugenice.

Fragmentele din recentul interviu cu prof. Turda dau exemple despre modul în care eugenia a contribuit la dezvoltarea unor criterii actuale în educație, apoi despre manifestările eugenice de astăzi și posibilele evoluții viitoare ale modului în care societățile și oamenii vor îmbrățișa eugenia.

Impactul eugeniei asupra legilor privind natalitatea

Eugenia în Europa și sterilizarea eugenică

Apartține eugenia istoriei, sau este aceasta încă prezentă?

Eugenia și propaganda privind corpul femeii

